O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KUTUBXONASI
INV. №

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • E-mail: info@xs.uz • 2005 йил 27 январь, № 18 (3563) Пайшанба

Мамлакатимизда илк марта ўтказилган икки палатали парламент сайлови жамиятимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Даставвал, халқимизнинг хоҳиш-иродаси қуйи — Қонунчилик палатасининг доимий таркибда фаолият кўрсатадиган 120 нафар депутатини белгилаб берди. Олий Мажлиснинг юқори палатаси — Сенатнинг эса ҳар бир ҳудуддан олти нафардан, жами 84 аъзоси маҳаллий Кенгашлар қўшма мажлисларида сайланди. Конституциямизнинг 77-моддасига мувофиқ, 16 нафар сенатор Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тайинланди. Бир сўз билан айтганда, мамлакат қонун чиқарувчи олий органи тўлиқ шаклланди.

Бугун Тошкентда Сенат ва Қонунчилик палаталарининг биринчи мажлислари очилади. Илк марта шаклланган икки палатали парламент сенаторлари ва депутатлари ўз фаолиятларини бошлашлари арафасида нималар ҳақида ўйлашяпти? Қуйида улардан айримларининг фикр-мулоҳазалари эътиборингизга ҳавола этилмоқда.

САМАРАЛИ ФАОЛИЯТ ТИЛАЙМИЗ

Мархабат БОЛТАБОЕВА, Сенат аъзоси, Чорток тиббиёт коллежи директори:

— Очиғи, жуда ҳаяжондаман. Муҳташам бинога илк қадам босаётиб, Наманган аҳлининг менга билдирган ишончидан кўнглим ифтихорга тўлди. Бу ҳам масъулият, ҳам шараф белгиси. Халқимнинг ишончини, албатта, оқлайман, деб ўз-ўзимга сўз беряпман. Қолаверса, сайловларнинг адолат тамойиллари асосида ўтганлиги биз аёлларга юрт учун фидойилик кўрсатиш зарурлигини яна бир карра намоён этишга имкон берди. Ватанимизнинг равнақ топиши, гуллаб-яшнаши учун бор билимимни, ақл-заковатимни астойдил сарфлайман.

Мирзамашраб КУЧЧИЕВ, Сенат аъзоси, Бекобод тумани ҳокими:

— Мамлакатимиз тарихида илк маротаба шакллантирилган икки палатали парламент юртимизни янада тараққий эттиришда, халқимиз манфаатларини ҳимоя қилишда ўзини оқлайди, деб бемалол айтиш мумкин. Негаки, Ўзбекистон бугун дунё мамлакатлари билан бўйлашмоқда. Сенат мажлисларидаги масалалар муҳокамасида ана шу мезондан келиб чиқса, фойдадан холи бўлмайди.

Ҳаяжонимни яширмайман, Сенат аъзолиги зиммамга қанчалик масъулият юклаётганлигини ҳис қилиб турибман. Биз бу ерда янги қонунчилик жорий қилишда ўз ҳиссамизни қўшамиз, фикрлашамиз, керак бўлса баҳслашамиз. Шу билан бир қаторда, елкамиздаги масъулият ҳиссини сезиб, бор куч-ғайратимизни заҳматкаш халқ учун сарфласак, дейман.

Мирзаюсуф РУСТАМБОЕВ, Сенат аъзоси, Тошкент давлат юридик институти ректори:

— Олдимизда улкан вазифалар турибди. Жамиятда эҳтиёж сезилган қонунларни қабул қилиш, уларнинг ижросини таъминлашда зарур шароитларни яратиш — буларнинг барчаси Ўзбекистоннинг келажаги буюк бўлиши учундир. Айни дамда юртимизнинг дунё мамлакатлари орасида ўз мавқеи, даражасига эга бўлаётгани мамлакат тақдирига бефарқ бўлмаган барча юртдошларимизни бирдек қувонтиради. Гапнинг лўндасини айтганда, Сенатга сайланганлар ўзларига билдирилган ишончни, албатта, оқлайдилар.

Клара ЖУМАМУРОДОВА, Қонунчилик палатаси депутати (97-Урганч сайлов округи):

— Биринчи марта депутат бўлиб сайланишим. Округимиздан беш номзод кўрсатилган эди. Шу боис депутатлик мандати учун кураш ниҳоятда қизғин кечди. Сайлов халқимизнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги янада ўсганлигини кўрсатди. Мен асли тадбиркорман. Дастуримни шундан келиб чиқиб тузган эдим. Мана, энди дастурий ғояларимни амалга оширишга киришаман. Уларни келгусида қонунларда акс эттириб, юртимиз равнақига ҳисса қўшолсам, сайловчиларим ишончини оқлаган бўлур эдим.

Абдулла АБДУНАЗАРОВ, Қонунчилик палатаси депутати (110-Китоб сайлов округи):

— Аввало, сайлов демократик тамойиллар асосида ўтди. Округимизда такрорий овоз берилгани ҳам шундан далолат беради. Мен сайловолди тарғибот-ташвиқот жараёнида мавжуд муаммоларни ҳам яқиндан ўргандим. Масалан, ишсизлик муаммосини олайлик. Уни ижобий ҳал этиш учун янги иш ўринлари яратишни назарда тутадиган алоҳида қонун қабул қилишга эҳтиёж бор, деб ўйлайман. Чунки бу муаммони ечмай туриб аҳолининг моддий фаровонлигини ошириш қийин. Шунингдек, иқтидорли ёшлар қобилиятини тўла ишга солиши учун олий ўқув юртларининг контракт-тўлов механизмини ҳам жиддий ўйлаб кўриш керак, назаримда.

Амалдаги қонунлар ижросини таъминлаш учун тегишли ташкилот ва муассасалар фаолиятини кучайтириш лозим. Шунингдек, жорий қонунлар мониторингини олиб бориш ҳам муҳим аҳамиятга эга. У яратилажак қонунларнинг мукаммал бўлишига хизмат қилади.

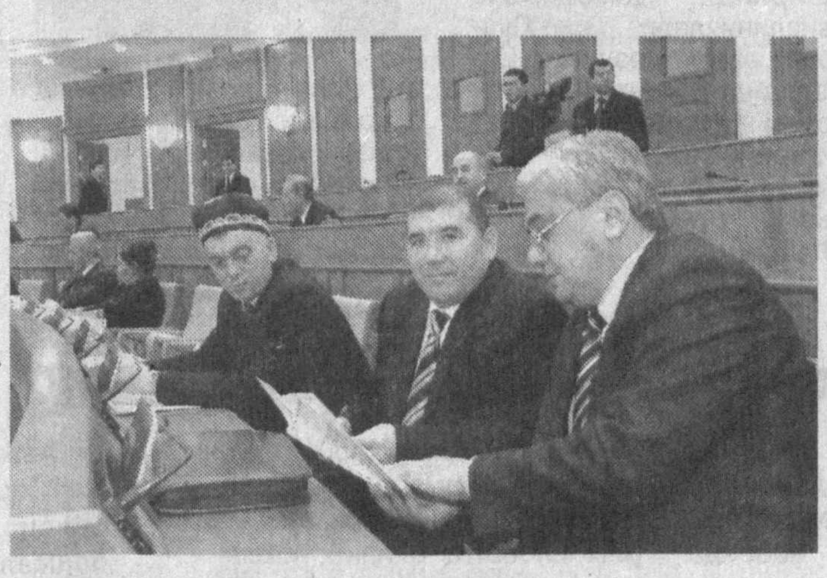

«Халқ сўзи» мухбирлари Худойберди ЭШМАНОВ ва Зиёда АШУРОВА ёзиб олишди. Рашид ГАЛИЕВ олган суратлар.

Маърифат соати

ҲАР ДОИМ БЎЛСИН КИТОБ!

Мустақил ривожланиш йилларида ҳар томонлама етук, янги авлодни тарбиялаб етиштириш Ўзбекистонда давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Ўринбосарларни етук шахслар этиб тарбиялаб камолга етказишда эса китобларнинг ўрни ва хизмати катта. Тўғри, болалар тарбиясида матбуот, компьютер, интернет, телевидение ва радио кам аҳамиятга эга эмас. Аммо китобнинг ўрни барибир бўлакча.

Шу боисдан мамлакатимизда таълимнинг барча босқичларини зарур ўқув адабиётлари ва қўлланмалар билан таъминлаш, уларни замон талаблари савиясида янгилаш ҳозирги куннинг муҳим вазифаларидан бирига айланмоқда. Миллион нусхаларда янги дарсликлар чиқарилмоқда, уларга миллиард сўмлаб маблағлар сарфланмоқда. Танловлар эълон қилинмоқда. Дарсликларни яратишда илғор хорижий тажрибалардан фойдаланилмоқда ва инвестицион ҳамкорлик қилинмоқда. Бундай меҳнат ўз самарасини ҳам бера бошлади. Болаларимиз халқаро андозалардаги билимларга эга бўла бошладилар. Битта далил шуки, мактабларда, лицейлар ва коллежларда таълим олаётган ўқувчи ёшларнинг хорижий давлатларда ўтаётган халқаро олимпиадаларда юксак ўринларга сазовор бўлаётганлари тобора кўпайиб бораяпти. Президентимизнинг: «Фарзандларимиз биздан кўра билимли, кучли, доно ва албатта бахтли бўлишлари керак», деган орзуси амалга ошмоқда.

Мамлакатимизда фақат дарслик китоблар эмас, балки болалар учун, мактаб кутубхоналари учун бошқа, ранг-баранг йўналишлардаги китобларни чоп этиш йўлида саъй-ҳаракатлар бўляпти. Масалан, яқинда лотин ёзувидаги ўзбек тилида анча маҳобатли ҳажмдаги «Болалар энциклопедияси» нашрдан чиқарилди. Энциклопедия болаларимизга билимнинг ҳамма соҳалари бўйича кенг ва замонавий маълумотлар беради. Қани энди, бу қомусий китоб ҳар бир хонадонга кирса ва болаларимиз ақл-идроки, дунёқараши ундан баҳраманд бўлса!

(Давоми 4-бетда).

ҲУЖЖАТ ИМЗОЛАНДИ

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири Нодирбек ЎЛЖАБОЕВ).

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар агентлигида "Самарқанд — Ғузор — Термиз автомобиль йўлини сақлаш ва таъмирлаш" лойиҳасини амалга ошириш доирасида зарур техникавий воситалар ва асбоб-ускуналарни етказиб бериш бўйича Ўзбекистон ва Япония ҳукуматлари ўртасида алмашув ноталари имзоланди.

Япониянинг "Тараққиёт учун расмий ёрдам" (ODA) дастури доирасида кўрсатилаётган мазкур беғараз ёрдамнинг умумий қиймати 976 миллион япон иенига тенг. Бугунги кунгача Кунчиқар мамлакат томонидан Ўзбекистонга турли лойиҳалар бўйича ажратилган маблағнинг умумий миқдори эса салкам 1,9 миллиард АҚШ долларини ташкил этади.

Ҳужжатни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги раиси Элёр Ғаниев ҳамда Япониянинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Юичи Кусумото имзолади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг биринчи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг биринчи мажлиси 27 январь куни соат 10.00 да Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг биносида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг мажлисига келган Қонунчилик палатаси депутатлари 27 январь куни соат 8.00 дан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси биносида рўйхатга олинади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг биринчи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг биринчи мажлиси 27 январь куни соат 15.00 да Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг биносида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати аъзолари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати мажлисига келган Сенат аъзолари 27 январь куни соат 13.00 дан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати биносида рўйхатга олинади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси

СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ФРАКЦИЯЛАРИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

26 январь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига сиёсий партиялардан сайланган депутатларнинг мажлислари бўлиб ўтди. Ушбу мажлислар "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида"ги Конституциявий қонун ва "Сиёсий партиялар тўғрисида"ги Қонун талаблари доирасида ташкил этилди.

Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасига Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партиясидан сайланган 41 нафар депутат партиянинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракциясини тузишга қарор қилди. Ўзбекистон Либерал-демократик партияси сиёсий кенгаши ижроия қўмитаси раиси ўринбосари Адҳам Шодмонов фракция раиси этиб сайланди.

Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайланган 28 нафар депутат ҳам Қонунчилик палатасида ушбу партиянинг манфаатларини ифодалаш мақсадида фракция тузишга келишиб олди. Мажлис қатнашчилари Халқ демократик партияси марказий кенгаши биринчи котиби Аслиддин Рустамовни фракция раиси этиб сайладилар.

Ўзбекистон Фидокорлар миллий демократик партиясидан Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайланган депутатларнинг мажлисида ушбу партиянинг 18 нафар вакили парламентнинг қуйи палатасида ўзлари мансуб партия фракциясини туздилар. Фракция раислигига Фидокорлар миллий демократик партияси марказий кенгаши биринчи котиби Ахтам Турсунов сайланди.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайланган 11 нафар депутати иштирокида ўтган мажлисда ушбу партиянинг Қонунчилик палатасидаги фракцияси тузилди. Депутатлар фракция раислигига партия марказий кенгаши раиси Хуршид Дўстмуҳамедовни сайладилар.

Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партиясидан Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайланган 10 нафар депутат ҳам партиянинг парламент қуйи палатасидаги фракциясини ташкил этди. "Адолат" социал-демократик партияси сиёсий кенгаши биринчи котиби Дилором Тошмуҳамедова фракция раиси этиб сайланди.

Шунингдек, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси мажлиси арафасида ўтказилган ушбу йиғилишларда депутатлар парламент қуйи палатасининг биринчи мажлиси кун тартибига киритилган ташкилий масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар.

(ЎзА).

БАТАФСИЛ ЎҚИБ-ЎРГАНИЛМОҚДА

"Доимий равишда фаолият юритадиган профессионал парламентнинг шакллантирилиши шуни кўрсатадики, давлатни ислоҳ қилишда биз етилиб келаётган ва давр илгари сураётган ўзгаришлар жараёнининг қонунчилик асосига принципиал аҳамият беряпмиз. Таъбир жоиз бўлса, ҳозирги кунда мамлакатимизда парламент тимсолида шундай бир восита яратилмоқдаки, биз унинг ёрдамида халқ ҳокимиятини, фуқаролик жамияти асосларини сезиларли даражада мустаҳкамлай олишимизга ишончим комил. Бу жараёнларнинг пировард натижаси демократик давлатни барпо этишдан иборатдир".

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг "Независимая газета" (Россия) мухбири билан суҳбатидан келтирилган ушбу фикрлар мамлакатимизда илк бор шакллантирилган икки палатали парламент ўзининг дастлабки мажлисларини ўтказаётган шу кунларда, айниқса, долзарб аҳамият касб этмоқда.

Президентимизнинг қайд этишича, янги парламент олдида турган энг долзарб вазифа — ислоҳотларни янада жадаллаштиришга хизмат қиладиган мукаммал қонунларни яратишдир. Бу мавжуд муаммоларни ўз вақтида ҳал қилишда муҳим омил бўлади.

Ислом Каримовнинг "Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар, деб ҳисоблашар эди" сарлавҳали суҳбатида кўтарилган масалалар турли ташкилот ва корхоналарда, илмий муассаса ва ўқув даргоҳларида, маҳаллаларда батафсил ўқиб-ўрганилаяпти.

Тошкент давлат иқтисодиёт университетида ҳам мамлакатимиз раҳбарининг мазкур суҳбатида билдирилган фикрларни ўрганишга бағишланган анжуман бўлиб ўтди. Университет профессор-ўқитувчилари ва талабалари иштирок этган тадбирда давлатимиз раҳбарининг мулоқотида мамлакатимизда мустақиллик йилларида давлат ва жамият қурилиши соҳасида, суд-ҳуқуқ тизимида, иқтисодиёт тармоқларида, таълим ва маънавиятни янада юксалтириш борасида амалга оширилаётган ислоҳотларнинг мазмун-моҳияти, аҳамияти теран очиб берилгани таъкидланди.

Президентимиз Марказий Осиё минтақаси, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги доирасидаги ижтимоий-сиёсий жараёнларни, халқаро миқёсдаги сиёсий воқеаларни ғоятда теран таҳлил этган. Халқаро терроризмчиликка қарши кураш борасидаги ҳамкорликнинг муҳим жиҳатларига алоҳида эътибор қаратган.

Йиғилиш иштирокчилари давлатимиз раҳбарининг суҳбатида баён этилган фикрлар барча соҳа ходимлари фаолиятида муҳим дастуриламал бўлишини алоҳида таъкидладилар.

(ЎзА).

ҲАЖ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Истиқлол туфайли бу йил ҳам тўрт минг нафардан кўпроқ юртдошимиз ҳаж амалларини шукроналик билан адо этди. 25 январь куни "Тошкент" халқаро аэропортида ҳожиларнинг дастлабки гуруҳи кутиб олинди.

Ўзбекистон Мусулмонлари идораси раиси, муфтий Абдурашид Баҳромов бу йилги ибодатнинг ўзига хос жиҳатлари ҳақида тўхталиб, жумладан, шундай деди:

— Аллоҳга беадад шукрлар бўлсинким, мустақил диёримиздан Саудия Арабистонига борган юртдошларимиз ҳаж амалларини ихлос-эътиқод билан адо этиб, мамлакатимизга эсон-омон қайтмоқдалар. Улар ҳаж амалларини бажараётиб, ўзлари ва яқинлари ҳақига дуо қилиш баробарида она Ўзбекистонимизнинг тинчлигини, доимо барқарор ривожланишини, фуқароларимизнинг аҳиллик ва ҳамжиҳатликда ҳаёт кечиришини, муҳтарам Юртбошимиз Ислом Каримовнинг эл-юрт манфаати, Ватанимиз равнақи, халқимизнинг осойишталиги ва фаровонлиги йўлида олиб бораётган барча хайрли ва савобли ишларида Тангри таолодан муваффақиятлар сўрадилар.

Ҳар галгидек бу йилги сафарни ҳам амалга оширишда ҳукуматимиз томонидан барча зарур шарт-шароит яратиб берилди. Ҳожиларимиз амалларни бажариш чоғида уларга ихлос билан хизмат қилган Ўзбекистоннинг тегишли вазирлик ҳамда бошқа мутасадди ташкилотлари вакилларига ўз миннатдорлигини изҳор этиб, ҳақларига астойдил дуолар қилдилар.

Олим НОРБЕКОВ, ЎзА мухбири.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари»:

ЯНГИ ПАРВОЗЛАР САРИ

“Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси ҳар йили 28 январь — компания ташкил этилган кун арафасида йил якунларини сарҳисоб қилади. Шу муносабат билан мамлакатимиз ва чет эл журналистлари учун уюштирилган анжуманда “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси бош директори В.Тян 2004 йил компания учун ҳам мураккаб, ҳам самарали кечганини айтди. Республикамиз Президентининг ғамхўрлиги ва эътибори туфайли мамлакатимиз фуқаро авиацияси янада жадал ривожланмоқда.

Мустақиллик йилларида “Ўзбекистон ҳаво йўллари” ўз фаолиятини бутунлай қайта қурди. Компанияни модернизация қилиш дастури босқичма-босқич амалга оширилмоқда. У парвозлар хавфсизлигини таъминлаш, авиаташишлар рентабеллигини ошириш ва маҳаллий ҳаво флоти учун қулай шароит яратиш имконини беради. Мамлакат раҳбариятининг ёрдами билан ҳаво кемалари парки янги “Боинг” самолётлари билан тўлдирилди. Ҳозирги кунда уларнинг сони ўнтага етди. Бундан ташқари замонавий А-310, RJ-85 лайнерлари ҳам парвоз қилмоқда. Яқинда эса “В.П.Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси” давлат акциядорлик жамиятида ишлаб чиқарилган дастлабки икки “Ил-114-100” самолёти сотиб олинди.

2004 йилда “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси ҳаво кемалари 1 миллион 610 минг йўловчи ва қарийб 27 минг тонна юк ташиди. 2003 йилга нисбатан йўловчи ташиш кўрсаткичининг ўсиши 8,8 фоиз, юк ташишда эса деярли 15 фоизни ташкил қилди.

Ўтган 2004 йил давомида парвозлар хавфсизлигини таъминлаш, халқ хўжалиги ва аҳолининг йўловчи ҳамда юк ташиш борасидаги эҳтиёжини ўз вақтида қондириш, бошқа авиация хизматлари кўрсатишга катта эътибор қаратилди. Қишлоқ хўжалиги авиацияси ҳам ўз вазифаларини муваффақиятли бажарди, вертолёт бўлинмалари тижорат хизматларини кўрсатди.

Авиакомпаниянинг энг асосий бўлимларидан бири бўлган “Uzbekistan airways technics” авиакорхонаси яқинда ўзининг 80 йиллигини нишонлади. Ушбу замонавий авиатаъмир корхонаси “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпаниясининг авиация-техника комплекси билан биргаликда нафақат ўз компанияси, балки хорижлик буюртмачилар учун Ғарбда ишлаб чиқарилган самолётларни таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш ишларини амалга оширмоқда.

Авиакомпаниянинг тижорий соҳадаги фаоллиги Вьетнам, Латвияга (Рига) янги авиарейслар очилишига олиб келди. Париж ва Лондондан Самарқандга, Франкфуртдан Урганчга тўғридан-тўғри парвозлар амалга оширилди. “Домодедово авиалиниялари” ва “Пулково” авиакомпанияси Самарқандга мунтазам қатновни бошлади. “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси Москвага учадиган самолётлар қатновини тўлиқ “Домодедово” аэропортига ўтказди. Бу эса йўловчиларга хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш имконини берди.

Қатор мамлакатлар, чунончи, Кувайт, Ирландия, Венгрия, Словения, Мальта билан ҳаво алоқаси тўғрисида битимлар имзолаш масалалари ишлаб чиқилди. Авиакомпания ўтган йилнинг июнида Юк ташиш бўйича халқаро ташкилот — МИТАга қўшилди.

Авиакомпания раҳбари 2005 йилги вазифалар ҳақида гапирар экан, яқин вақт ичида “Ўзбекистон ҳаво йўллари” Шанхайга рейс очиш ва уни Нью-Йорк — Рига — Тошкент йўналишига туташтиришни режалаштираётганини таъкидлади. Бунда Хитой-Болтиқбўйи — Шимолий Америка йўналишида йўловчилар оқимининг мунтазам кўп бўлиши ҳисобга олинмоқда. Ёзги жадвал жорий қилиниши билан Қозоғистон пойтахти Остонага парвозлар бошланади. Теҳрон, Аҳмадободга (Ҳиндистон) линиялар очиш режалаштирилмоқда.

Парвозлар хавфсизлигини таъминлаш, ер усти ва парвоз сервисини яхшилаш, аэропортлар ҳамда авиакомпаниянинг бошқа тузилмалари фаолиятини такомиллаштириш масалалари “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпаниясининг устувор вазифалари бўлиб қолмоқда.

В. НИКОЛАЕВ,
ЎзА мухбири.
Р. ГАЛИЕВ
олган суратлар.

<u>26 январь Ҳиндистон миллий байрами — Республика куни</u>

МУШТАРАК МАҚСАДЛАР ЙЎЛИДА

Ҳиндистоннинг Тошкентдаги элчихонасида ўтказилган тадбир мазкур мамлакатнинг миллий байрами — Ҳиндистон Республикасининг 55 йиллигига бағишланди. Ҳиндистоннинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Шарат Сабхарвал ўз юртининг ўтмиши ва бугуни ҳақида сўзлаб берди.

1950 йил 26 январда Ҳиндистон парламенти мамлакат Конституциясини қабул қилиб, тараққиётнинг демократик йўналишларини белгилаб олди. Шундан бошлаб мазкур сана Республика куни сифатида нишонланиб келади.

Ўзбекистон ва Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик, ўзаро ҳурмат ва ишонч асосига ўрнатилган юксак даражадаги ҳамкорлик кўпгина жабҳаларда муваффақиятли ривожланиб бормоқда. Бу ҳамкорликнинг ҳуқуқий асослари икки давлат раҳбарлари имзолаган ҳужжатларда ўз аксини топган.

Фармацевтика, ахборот технологиялари, халқ истеъмоли моллари, кичик ва хусусий бизнесни қўллаб-қувватлаш каби соҳаларда алоқалар яхши йўлга қўйилган.

Айниқса, иқтисодий ҳамкорлик икки давлат манфаатларига мос равишда мустаҳкамланмоқда. Бу Ўзбекистон ва Ҳиндистон ўртасидаги савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро комиссиянинг яқинда Тошкентда ўтган анжуманида ҳам алоҳида таъкидланди.

Фазлиддин АРЗИЕВ,
ЎзА мухбири.

Нишондор йигитлар

<u>Ифтихор</u>

Қадрдон юртни асраш, элнинг юкини зиммага олиш ҳақиқий ватанпарварлик саналади. Ана шу юксак туйғуни қалбдан ҳис этиб, бошқаларга ибрат бўлаётган ҳарбийларимизнинг хизматлари ҳамиша муносиб тақдирланиб келинмоқда.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари марказий музейида бир гуруҳ илғор ҳарбий хизматчиларга “Ўзбекистон белгиси” кўкрак нишони топширилди. Хусусан, Мудофаа вазирлигининг Тошкент ҳарбий округи офицерларидан Пўлатжон Сотволдиев ва Камолиддин Низомов ҳамда Миллий хавфсизлик хизматининг шартнома асосида хизмат сержанти Баҳодир Асоевларга ушбу кўкрак нишони тақдим этилди.

— Болалигимдан ҳарбий соҳага қизиққанман, — дейди капитан Камолиддин Низомов, йиғилганлар олдида сўзга чиқиб. — Шу орзуимга эришиш учун изландим, ўқидим, ўргандим. Лекин, очиғи, ўшанда ҳарбийларга бу даражада эътибор берилишини хаёлимга ҳам келтирмаганман. Мана, бугун менинг камтарона хизматларим инобатга олиниб, юксак нишонга лойиқ топилдим. Ич-ичимдан ғурурланиб кетаяпман. Барча сафдошларимга ҳам шундай шараф насиб этишини истайман.

Тадбирда сўзга чиққан мудофаа вазири ўринбосари, полковник Маннобжон Аҳмедов, республика “Маҳалла” жамғармаси ҳамда Оқсоқоллар кенгаши раиси Аъзамжон Гадойбоев, “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати раиси Ботир Убайдуллаев ва бошқалар топширилган бундай нуфузли нишонлар ҳарбийларимизга катта далда бўлишини, бошқаларни ҳам ватанпарварликка ундашини таъкидладилар.

Тадбир Қуролли Кучлар марказий ашула ва рақс ансамблининг концерт дастури билан якунланди.

Мақсуд ЖОНИХОНОВ,
“Халқ сўзи” мухбири.

ИҚТИСОДИЁТ:

янгиликлар ва хабарлар

Уруғлик чигит тайёр!

Самарқанд вилоятидаги “Зирабулоқ”, “Митан” ва “Жума” пахта тозалаш корхоналари уруғлик чигит тайёрлашга ихтисослаштирилди.

Юқори технологиялар билан таъминланган мазкур корхоналарда ҳозирда вилоят пахтачилиги учун зарур бўлган 8500 тонна уруғ сифатли дориланиб, ширкат ҳамда фермер хўжаликларига етказиб бериш тадориги кўрилаяпти.

«Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган»

Андижон темир йўл механика заводи ва унинг Булоқбошидаги шохобчасида ишлаб чиқарилган 60 тага яқин цистерналар мамлакатимиз нефть-газ саноатида ғоят асқотмоқда.

Таъкидлаш жоизки, авваллари ушбу турдаги маҳсулот четдан валюта ҳисобига сотиб олинар эди.

Корхонада сифат ва самарадорликка катта эътибор қаратилаётгани боис ўртача ойлик ишлаб чиқариш ҳажми 600 миллион сўмликни ташкил этмоқда.

Жамоа аҳли эндиликда автомобилларни ташишга мослаштирилган вагонлар ишлаб чиқаришга киришмоқчи.

Хориж сармояси — маҳсулот баракаси

“Оҳангаронцемент” акциядорлик жамиятига АҚШ ва Швейцариянинг етакчи компаниялари томонидан 3 миллион АҚШ доллари миқдорида сармоя киритилганди.

Бу ўз навбатида корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг кескин ошишида муҳим омил бўлди. Хусусан, икки мингдан зиёд ишчи-хизматчи меҳнат қилаётган жамоада ўтган йили 1 миллион 117 минг тонна цемент ишлаб чиқарилди. Бу олдинги йилдагига нисбатан 136 минг 520 тонна кўп, демакдир.

257,3 миллиард сўмлик кредит

Мамлакатимизда мулкни хусусийлаштириш, кичик ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш борасида олиб борилаётган ислоҳотлар ўз самарасини бермоқда.

Жумладан, мазкур тармоқда ўтган йили 427 мингдан зиёд иш ўрни яратилди. Шу билан бирга, ишлаб чиқариш субъектларини молиялаш учун 257,3 миллиард сўм кредит ажратилди. Бу миқдор 2003 йилдагига қараганда 23 фоиз зиёддир.

Тадбиркорнинг саховати

Олтиариқликлар Қудратилла Тўйчиевни қўли очиқ, ҳотамтой тадбиркор сифатида яхши билишади. У ҳалол меҳнати эвазига топган даромадининг бир қисмини, албатта, меҳр-мурувват, хайрия ишларга ажратиб қўяди.

Тадбиркор ўтган йилнинг ўзида ҳамқишлоғи Иқболжон Абдуллаевнинг никоҳ тўйини ўтказишда бошқош бўлди, шунингдек, уч фарзанди билан бева қолган Барнохон Иброҳимовага уч хонали уй қуришда ёрдам берди.

Янги йил бошида Қудратилла ака ҳамқишлоқларига яна бир ҳиммат кўрсатди. Юксалиш қишлоғида ўз маблағи ҳисобидан йирик маданий-маиший мажмуа қурди. Мазкур бинода фуқаролар йиғини идораси билан бирга мўъжазгина поликлиника, чойхона ҳамда милиция таянч пункти жойлашган. Ҳозирги кунда тиниб-тинчимас тадбиркор қишлоқ аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш, газ таъминотини яхшилаш ҳаракатида юрибди.

Вилоят мухбирлари хабарлари асосида тайёрланди.

<u>Баҳор эшик қоқмоқда</u>

Кўкаламзорлаштириш ойлиги

Андижон вилоятининг Пахтаобод туманида кўкаламзорлаштириш ойлиги бошланди. Бу ойликда корхоналар, ташкилотлар, муассасалар жамоалари, маҳаллалар фаоллари уюшқоқлик билан қатнашмоқдалар. Уларнинг кучи билан ҳозирғача 7 минг тупдан зиёд арча кўчати ўтқазилди. Йўл четларига, маҳаллалар, мактаблар, касалхоналар атрофига яна 3000 дона арча, 5000 туп мевали дарахт, 2000 туп манзарали дарахт ниҳоллари ўтқазиш мўлжалланмоқда.

СУРАТДА: «Намуна» ширкат хўжалиги ишчилари Мирабдулла Миркомилов ва Абдумалик Норматов катта йўл бўйига арча кўчатлари экишмоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ҚАТТИҚ ЖАЗО — ТАРБИЯ ВОСИТАСИ ЭМАС

<u>Инсон, жамият, ҳуқуқ</u>

Президентимиз Ислом Каримовнинг Москвада чоп этиладиган «Независимая газета» мухбирига берган интервьюсини ўқиб, ғоятда таъсирландим. Юртбошимиз мамлакатимизнинг кечаги, бугунги ва эртанги куни ҳақида, қизил империя парчаланганидан кейин МДҲ давлатларидаги аҳвол, ўзгаришлар тўғрисида кенг кўламли мулоҳазалар билдирганлар.

Мени, айниқса, давлатимиз раҳбарининг мамлакатимизда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақидаги гаплари тўлқинлантириб юборди. Таъкидланишича, бугунги кунда республикамиздаги жазони ўташ колонияларида 39 минг киши сақланмоқда. Биз маҳбусларнинг сони камлиги бўйича МДҲ мамлакатлари орасида биринчи ўринда турибмиз.

Бундан уч йил муқаддам Жиноий жазони либераллаштириш тўғрисидаги Қонуннинг амал қила бошлаганини мамлакатимиз ҳуқуқий ҳаётида зарҳал ҳарфлар билан ёзиладиган саҳифа бўлди, дейиш мумкин. Чунки етмиш йилдан ортиқ амал қилиб келган шўро тузумидаги жиноят қонунларимиз номида расман «Ўзбекистон» атамаси турса-да, аслида у «марказ» қонунларидан фарқ қилмас ва бу Жиноят Кодекслари инсонни фақат оғир жазога, яъни қилмишига нисбатан оғирроқ жазога мубтало қилишга асосланган эди. Мен ўша даврда ҳам судья бўлиб ишлаганман ва бировнинг бир сўмлик буюми ёки икки сўмлик товуғини ўғирлаган ўн беш ёшли болага беш-олти йил озодликдан маҳрум этиш жазосини белгилаётиб, ич-ичимдан қийналганман. Ёки беш марта жиноят содир қилган ашаддий қонунбузар босқинчига ҳам, билиб-билмай жиноятга қўл урган аёл кишига ҳам бир хил жазо тайинлаётиб эзилиб кетган пайтларим бўлган. Жиноий жазоларни либераллаштириш тўғрисидаги қонун мана шундай бедодлигу ноҳақликларга чек қўйди.

Шу ўринда бир-иккита мисол жоиздир. 2004 йил 14 декабрь куни Жиноят ишлари бўйича Миробод туман судида ўқилган ҳукм бўйича икки судланувчи жазоланди. Баҳодир Налтаев ва Азизжон Ниёзов хусусий уйни таъмирлаш ишлари билан шуғулланиб, ўша хонадондан жами 2,5 миллион сўмдан ортиқ тилла тақинчоқ ва бошқа буюмларни ўғирлаганлар. Бунда Б. Налтаев ташаббускорлик қилган, А. Ниёзовни «йўлдан урган». Азизжон ўғирликни ижро этган, Баҳодир буюмларни сотган. Азизжон эндигина 15 ёшга кирган, Баҳодир 19 ёшда. У ҳозиргача турли жиноятлари учун уч марта суднинг қора курсисида ўтиришга «улгурган». Демак, тузалиш йўлига кирмаган, аввалги жиноий ҳаракатлари учун суд томонидан қўлланган қонундаги инсонпарварлик намуналаридан тўғри хулоса чиқармаган. Азизжон эса бу йўлга биринчи бор қадам қўйган, судланмаган. Қолаверса, қилаётган ҳаракатининг оғир оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақида аниқ-равшан тасаввурга ҳам эга бўлмаган. Шунинг учун бугунги қонунларимизнинг инсонпарварлик тамойили унга, ундайларга нисбатан озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазо тайинлаш имкониятини беради. Ва А. Ниёзовга юқорида эслатилган ҳукмга асосан тайинланган тўрт йил озодликдан маҳрум этиш жазоси шартли деб ҳисобланиб, уч йил синов муддати белгиланди. Б. Налтаевга эса, аввалги уч марта судланувдан тўғри хулоса чиқармагани эътиборга олиниб, тўққиз йил озодликдан маҳрум этиш, жазони қаттиқ тартибли колонияларда ўташ жазоси тайинланди.

Энди Раҳима Тўрақуловага оид жиноятни олиб кўрайлик. 2004 йилнинг ёзида Ички ишлар ходимлари тезкор қидирув тадбири ўтказаётганида у қўлидаги сигарета қутисида мавжуд бўлган 0,09 грамм героин гиёҳвандлик моддаси билан ушланган. Бу модда жуда оз миқдорда бўлгани учун экспертиза жараёнида ишлатиб юборилган. У гиёҳвандлик воситасини сотиш мақсадини кўзламаган. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2000 йил 22 декабрдаги «Жиноят учун жазо чорасини тайинлаш борасида суд амалиётида вужудга келган айрим масалалар тўғрисида»ги қарорига кўра, судлар аёлларга ва кекса ёшдагиларга нисбатан жазо тайинлашда озодликдан маҳрум қилиш жазосидан бошқа жазо турини қўллаш, шартли ҳукм қилиш масалаларини муҳокама қилишлари лозимлиги таъкидланган. Судьяга улар содир этган жиноятнинг хусусияти ва ижтимоий хавфлилик даражасига қараб жазо тайинлаш имконияти берилган. Шунга кўра, Жиноят ишлари бўйича Миробод туман судининг 2004 йил 13 октябрдаги ҳукмига асосан, Р. Тўрақуловага тайинланган уч йил озодликдан маҳрум этиш жазоси шартли деб ҳисобланиб, уч йил синов муддати белгиланди.

Бундан, албатта, газетхон аёллар ва кексаларга ҳар қандай жинояти учун шунақа енгил жазо берилар экан, деган хулоса чиқармаслиги керак. Оғирлик ва енгиллик, юқорида таъкидланганидек, жиноятнинг хусусияти ва даражасини инкор этмаган ҳолда белгиланади. Масалан, Қимматхон Салимова гиёҳвандлик моддаларини мунтазам сотиш билан шуғулланган. Бу неча ўнлаб инсонлар соғлиғига, ҳаётига хавф соладиган оғир жиноят. Шундай бўлса-да, унинг қарамоғида икки нафар вояга етмаган фарзандлари ва бир нафар вояга етган қизи борлигини, она уларнинг ягона боқувчиси эканини, оилавий, шахсий, моддий шароитларини ҳисобга олиб, суд унга нисбатан Жиноят Кодексининг 273-моддаси 5-қисмида назарда тутилган жазонинг энг кам қисмидан ҳам камроқ жазо — 5 йил озодликдан маҳрум этишни тайинлади ва Амнистияга биноан бу жазони тўртдан бирига қисқартирди. Жиноий жазоларни либераллаштиришдан олдинги даврда бу жиноят учун у роппа-роса 15 йил озодликдан маҳрум этилган бўларди.

Жиноий жазоларни либераллаштириш тўғрисидаги қонун, шўро замонидаги жиноят қонунларидан фарқли ўлароқ, жазонинг оғирлиги эмас, балки жазонинг муқаррарлиги жиноятчиликка қарши курашиш ва жиноятнинг олдини олиш самарадорлигини ошириш тамойилига асосланган. Яъни қайсидир қўрадан битта эчки ёки қўшнининг боғидан тўрт кило гилос ўғирлагани учун, у одамни, илгариги қонун талабларидек, беш-олти йилга озодликдан маҳрум этиш, жамиятдан, оиласидан, бола-чақасидан узоқ муддатга жудо қилиш шарт эмас, қачонки у шусиз ҳам жиноий қилмишига пушаймон бўлса, тайинланган шартли ёки синов муддати жазосидан тўғри хулоса чиқариб олса. Ёки иқтисодиёт соҳасида содир этилган жиноят, агар жиноятчи етказилган зарарни қопласа, уни албатта озодликдан маҳрум этиш шарт эмаслигини ҳам жазодаги либераллаштирувнинг инсонпарварлик тамойили дейиш мумкин. Чунки баъзан бир неча ўн миллион сўмларни тўлашнинг ўзи инсон учун оғир жазо-да.

Билиб-билмай жамият учун катта хавфи бўлмаган жиноятларни содир этадиган бундай фуқароларнинг 90 фоиздан ортиғи эса, ҳаётнинг кўрсатишича, қайта жиноят содир этмайди, тегишли хулоса чиқариб олади. Миллатимизга хос бир психология ҳам борки, эшигига милиция ходимининг «йўқлаб» келиши, терговга қатнаши, суднинг қора курсисида ўтиришининг ўзи, тайинли одам учун, етарли жазо. У тегишли хулосани шунинг ўзида чиқариб олади ва бундай инсонни жамиятга хавф туғдирмаган жинояти учун озодликдан маҳрум этиш шарт эмас. Қолаверса, билиб-билмай ёки эҳтиётсизлик оқибатида жиноят содир этган инсонни, одатда, қамоқ тарбияламайди, балки таҳқирлайди, руҳан синдиради. Бу борада Президентимиз Ислом Каримов Олий Мажлиснинг иккинчи чақириқ олтинчи сессиясидаги маърузасида ниҳоятда ибратли фикр-мулоҳазани айтган эдилар: «Энг хавфлиси шундаки, одамлар тақдирига бепарволик, номақбул иш усуллари оқибатида биз оддий, умуман олганда, қонунга итоат этувчи, лекин қонундан бироз чекинган фуқароларни нотўғри жазолаб, улардан ҳокимиятга ҳам, қонунга ҳам ишонмайдиган норози одамлар тоифасини ўз қўлимиз билан яратамиз. Сир эмас, бунинг оқибатида фуқароларнинг айнан ана шундай қатламидан, айниқса, ёшлардан ашаддий жиноятчиларнинг пайдо бўлишига ўзимиз сабабчи бўламиз».

Одамнинг, инсоннинг руҳий оламини чуқур тадқиқ қилган ва қонунчиликни амалда қўллашга дастуруламал бўладиган бу фикрларни биз судьялар ҳамиша ёдда тутсак, жазодаги либераллаштиришнинг бош мезони бўлмиш инсонпарварликни амалда таъминлаган бўламиз.

Ёқутхон ҲАЙДАРОВА,
жиноят ишлари бўйича Миробод туман суди раиси.

ни ишлаб чиқиш ҳамда қабул қилиш тавсия этилсин.

4. Белгилаб қўйилсинки, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг депутати бутун Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг, сессиялар оралиғидаги даврда эса, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раёсатининг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, ушлаб турилиши, қамоққа олиниши ёки унга нисбатан суд тартибида бериладиган маъмурий жазо қўлланилиши мумкин эмас, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раёсатининг бу масалага доир қарори кейинчалик Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси тасдиғига киритилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг депутатига нисбатан жиноят иши Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори, Қорақалпоғистон Республикаси прокурори томонидан қўзғатилиши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг депутатини мажбурий келтиришга, шунингдек унинг уй-жойи, хизмат хонасини, юки, шахсий ва хизмат транспорти воситаларини, ёзишмаларини, у фойдаланаётган алоқа воситаларини, шунингдек унга тегишли ҳужжатларни кўздан кечиришга йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 2 декабрь.

16

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг ва Сенати аъзосининг мақоми тўғрисида

«Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари
2005 йил

ва учрашувларда иштирок этиш учун депутатнинг таклифига биноан ўзларининг масъул вакилларини юборадилар, шунингдек депутатнинг жойлардаги ишига кўмаклашиш юзасидан бошқа чора-тадбирлар кўрадилар.

Сайловчиларнинг ишончини оқлай олмаган депутат қонунда белгиланган тартибда чақириб олиниши мумкин.

10-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг парламент сўрови

Депутат, сенатор давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг мансабдор шахсларига уларнинг ваколатларига кирадиган масалалар юзасидан асослантирилган тушунтириш бериш ёки ўз нуқтаи назарини баён қилиш талаби билан парламент сўрови юборишга ҳақлидир.

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг мансабдор шахслари парламент сўровига жавобни белгиланган муддатларда тегишли палатанинг мажлисида берадилар.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисига, Олий хўжалик суди раисига, Бош прокурорига, суриштирув ва тергов органларининг раҳбарларига йўлланган парламент сўрови уларнинг иш юритувидаги муайян ишлар ва материалларга тааллуқли бўлиши мумкин эмас.

Парламент сўровлари бўйича ахборот тегишинча Қонунчилик палатаси, Сенат мажлисида муҳокама қилиниши мумкин.

11-модда. Депутатлик ва сенаторлик одоби

Депутат, сенатор одоб қоидаларига қатъий риоя этиши лозим. Депутатнинг, сенаторнинг ўз мақомидан фуқароларнинг, жамият ва давлатнинг қонуний манфаатларига зиён етказадиган тарзда фойдаланишига йўл қўйилмайди.

Депутатлик, сенаторлик одоби бузилган тақдирда депутатнинг, сенаторнинг хулқ-атвори тўғрисидаги масала тегишли палата томонидан ёки унинг

8

топшириғига биноан палатанинг органи томонидан кўриб чиқилиши мумкин.

III. ДЕПУТАТ ВА СЕНАТОР ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ КАФОЛАТЛАРИ

12-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг ҳуқуқлари, шаъни ҳамда қадр-қимматини муҳофаза қилиш

Ҳар бир депутатга, сенаторга ўз ваколатларини монеликсиз ҳамда самарали амалга ошириши учун шарт-шароит кафолатланади, унинг ҳуқуқлари, шаъни ва қадр-қиммати муҳофаза қилинади.

Депутатнинг, сенаторнинг шаъни ва қадр-қимматига тажовуз қилган шахслар қонунга мувофиқ маъмурий, жиноий ёки ўзга тарзда жавобгар бўладилар. Депутатни, сенаторни ҳақорат қилиш, шунингдек унга нисбатан туҳмат қилиш қонунда белгиланган жавобгарликка сабаб бўлади.

Депутатлик, сенаторлик ваколатларини амалга оширишига тўсқинлик қилиш мақсадида депутатга, сенаторга қанақа тарзда бўлмасин таъсир кўрсатишга йўл қўйилмайди.

Депутат, сенатор олдидаги ўз вазифаларини бажармайдиган, унинг ишига тўсқинлик қиладиган, била туриб унга ёлғон ахборот берадиган, депутат, сенатор фаолиятининг кафолатларини бузадиган мансабдор шахслар қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

13-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг дахлсизлик ҳуқуқи

Депутат, сенатор ўзининг ваколатлари муддати мобайнида дахлсизлик ҳуқуқига эга бўлади.

Тегишли палатанинг розилигисиз депутат, сенатор жиноий жавобгарликка тортилиши, ушлаб турилиши, қамоққа олиниши ёки суд тартибида бериладиган маъмурий жазога тортилиши мумкин эмас.

9

га қатнайдиган автобусларда депутат, сенатор автовокзаллар ва автостанцияларнинг кассаларидан навбатсиз олинадиган текин чипта билан юради. Қолган барча ҳолларда депутатнинг, сенаторнинг йўловчилар транспортида юриши (такси ва шаҳар йўловчилар транспорти бундан мустасно) депутатнинг, сенаторнинг гувоҳномаси бўйича амалга оширилади.

Депутат, сенатор ҳар бир транспорт турида амалда бўлган нормаларга мос қўл юкини текин олиб юриш ҳуқуқига эга.

Транспорт ташкилотлари билан ҳисоб-китоб қилиш тартиби қонун ҳужжатларида белгиланади.

21-модда. Депутатга ва сенаторга хизмат турар жойи бериш

Депутатга, Сенатда доимий асосда ишловчи сенаторга, агар улар Тошкент шаҳрида турар жойга эга бўлмаса, берган аризаларига биноан ваколатлари амал қиладиган муддатга оила аъзолари билан яшаш учун Тошкент шаҳрида хизмат турар жойи берилади.

Депутат, сенатор ўзига ушбу модданинг биринчи қисмига мувофиқ берилган ҳамда ўзи эгаллаб турган хизмат турар жойини депутатлик, сенаторлик ваколатлари тугаган кундан эътиборан ўн кундан кечиктирмай бўшатиб бериши шарт. Мазкур талабнинг бажарилмаслиги суд тартибида кўчиртирилишга сабаб бўлади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 2 декабрь.

14

лисига сайлов тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Сенатга тайинланган Ўзбекистон Республикаси фуқароси сенатор ҳисобланади.

3-модда. Депутат ва сенатор фаолиятининг ҳуқуқий асослари

Депутат, сенатор ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, "Референдум якунлари ҳамда давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий принциплари тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида"ги конституциявий қонунлар, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Регламенти тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Регламенти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонунлари, ушбу Қонун ва бошқа қонунларга мувофиқ амалга оширади.

4-модда. Депутат ва сенатор ваколатларининг муддати

Депутат Қонунчилик палатасининг ваколатлари муддатига сайланади. Сенатор Сенатнинг ваколатлари муддатига сайланади (тайинланади).

Депутатнинг, сенаторнинг ваколатлари қуйидаги ҳолларда муддатидан илгари тугатилади:

у ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилиш ҳақида ёзма ариза берган тақдирда;

у қонунга кўра депутатлик, сенаторлик ваколатларини амалга оширишига номувофиқ бўлган лавозимга сайланган ёки тайинланган тақдирда;

унга нисбатан суднинг айблов ҳукми қонуний кучга кирган тақдирда;

у чақириб олинган тақдирда;

суд уни муомалага лаёқатсиз деб топган тақдирда;

у суднинг қонуний кучга кирган қарори асосида

3

палата мажлисида раислик қилувчига палата мажлисида муҳокама қилинаётган масала юзасидан ўз нутқи, таклифи ёки мулоҳазаси матнини топширишга;

палата таркибидаги ўзи аъзо бўлган тегишли органнинг қарорига қўшилмаган тақдирда ўз нуқтаи назарини палата мажлисида баён қилишга ёки бу ҳақда тегишинча Қонунчилик палатасининг Спикерига, Сенат Раисига ёзма равишда маълум қилишга;

палатага ҳисобдор ёки унинг назорати остидаги ҳар қандай орган ёхуд мансабдор шахснинг ҳисоботи ёки ахборотини палата мажлисларида эшитиш тўғрисида таклиф киритишга;

Ўзбекистон Республикаси қонунларининг ижро этилишини, шунингдек палата қарорларининг бажарилишини текшириш ҳақида кўриб чиқилиши учун масалалар таклиф этишга;

палата мажлисларининг стенограммалари билан танишишга;

фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан муҳофаза қилинадиган манфаатларини бузиш ҳоллари ёки қонун ҳужжатларини бузишнинг бошқа ҳоллари маълум бўлиб қолган тақдирда уларга дарҳол чек қўйиш чораларини кўриш талаби билан тегишли органлар ҳамда мансабдор шахсларга мурожаат этишга ҳақли.

Депутат, ушбу модданинг биринчи ва иккинчи қисмларида назарда тутилган ҳуқуқлардан ташқари, қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига ҳамда Қонунчилик палатасидаги депутатлар бирлашмалари ишида иштирок этиш ҳуқуқига эга.

Депутат, сенатор қонунларга мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

8-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг мажбуриятлари

Депутат, сенатор тегишинча Қонунчилик палатасининг, Сенатнинг мажлисларида, шунингдек палатанинг қайси қўмитаси, комиссияси таркибига, ке-

6

Сенатнинг мажлислари оралиғидаги даврда эса, Сенатнинг Кенгаши томонидан кўриб чиқилади.

Қонунчилик палатасининг, Сенатнинг ёки палаталар Кенгашларининг депутатни, сенаторни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилишга розилик бериш масаласига доир қарори дарҳол Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорига юборилади.

Депутатни, сенаторни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилишга розилик олган Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори иш юритиш тамомланган кундан эътиборан уч кунлик муддат ичида Қонунчилик палатасига ёки Сенатга ишни тергов қилиш, судда кўриб чиқиш натижалари тўғрисида хабар қилиши шарт.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тегишли палатасининг депутатни, сенаторни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилишга розилик беришни рад этиши унга нисбатан жиноят ишини юритишни ёки суд тартибида бериладиган маъмурий жазони назарда тутадиган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни юритишни истисно этадиган ва бундай ишларни тугатишга сабаб бўладиган ҳолат ҳисобланади. Тегишли ишни тугатиш тўғрисидаги қарор фақат янги очилган ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда бекор қилиниши мумкин.

15-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг мансабдор шахслар томонидан дарҳол қабул қилиниш ҳуқуқи

Депутат, сенатор ўз ваколатларини амалга ошираётганда гувоҳномасини кўрсатиб, Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга монеликсиз кириш ҳуқуқидан, шунингдек уларнинг раҳбарлари ҳамда бошқа мансабдор шахслари томонидан дарҳол қабул қилиниш ҳуқуқидан фойдаланади.

Фаолияти давлат сири ҳамда қонун билан қўриқланадиган бошқа сир билан боғлиқ корхоналар, муассасалар, ташкилотларга депутатнинг, сенаторнинг

11

Ойбек дарсга киради

Ўзбек адабиётининг йирик номоёндаларидан бири Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг юз йиллигига мамлакатимизда катта тайёргарлик ишлари давом этмоқда. Шу муносабат билан Халқ таълими вазирлигида умумтаълим мактабларида адиб ижоди ва ҳаётини кенг ўрганишга доир тадбирлар режаси ишлаб чиқилди. Унга кўра "Ойбек" деб номланган ўқув фильмини яратиш вазифаси белгиланди. Ушбу ўқув фильми яратилаётган бир пайтда, "Ойбек асарлари билимдонлари" республика танлови ҳам эълон қилинди.

А. АЛИЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ПЕДИАТРИЯ ТИББИЁТ ИНСТИТУТИ

профессор-ўқитувчилар таркиби бўйича қуйидаги кафедралар лавозимларига танлов эълон қилади:

ДОЦЕНТЛАР:
1-болалар хирургияси (2), руҳий касалликлари, биокимё (2), биология (2), травматология (2), фалсафа.

КАТТА ЎҚИТУВЧИЛАР:
биология.

АССИСТЕНТЛАР:
биология, фармакология, умумий хирургия, физика, клиник фармакология (4), травматология (4), суд тиббиёти (2).

ЎҚИТУВЧИ:
фалсафа.

Танлов муддати — эълон чоп этилган кундан бошлаб 1 ой.

Манзил: Тошкент ш., Ж.Обидова к., 223-уй, ТошПТИ 115, 19, 53-автобусларнинг «ТошПТИ» бекати.

"ТЕХСЕЛЬСНАБ" МЧЖ
Тошкентдаги омборхонадан Россия Федерацияси заводларида ишлаб чиқарилган
АВТОМОБИЛЛАР ва ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК
техникаларининг ғилдиракларини таклиф қилади.
Пул ўтказиш йўли билан
Ғалла ва пахтанинг
23210, 23220
трапшларини ҳам қабул қилади

Тошкент ш., Чилонзор-2, Гагарин кўч., 26
Тел./факс: 77 1451, тел.: 79 9468 103 7234, 350 6421.

ТЕНДЕР ТАНЛОВИДА ИШТИРОК ЭТИШ УЧУН ТАКЛИФ

***Тендер номи* — Компьютер жиҳозлари, лингофон кабинетлари, нусха кўпайтириш техникаси, мебеллар ва илмий жиҳозлар билан таъминлаш, етказиб бериш ва ўрнатиш.**
***Лойиҳа номи* — «Таълим секторини ривожлантириш лойиҳаси». *Шартнома номи* — 1961-UZB/ICB003.**

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати «Таълим секторини ривожлантириш лойиҳаси»ни амалга ошириш харажатларини қоплаш мақсадида Осиё Тараққиёт банки билан маблағ ажратиш тўғрисида келишган ва ушбу маблағларнинг бир қисми 1961-UZB/ICB003 сонли шартномалар бўйича тўловлар учун сарфланади.

Лойиҳа барча ваколатли товар ишлаб чиқарувчи ва етказиб берувчи корхоналарни Ўзбекистон Республикасидаги 35 та масофадан ўқитиш ресурс таълим марказларига компьютер жиҳозлари, лингофон кабинетлари, нусха кўпайтириш техникаси, мебеллар ва илмий жиҳозлар билан таъминлаш, етказиб бериш ва ўрнатиш бўйича ўз танлов таклифларини ёпиқ ва муҳрланган ҳолатда топширишга таклиф қилади.

Танловда қатнашиш истаги бўлган ташкилотлар ва корхоналар, қуйида келтирилган манзилдан тўлиқ маълумотларни ва танлов ҳужжатларини олишлари мумкин. Танлов ҳужжатларини олиш муддати 2005 йил 20 январдан бошланади ва ҳар куни (шанба ва якшанбадан ташқари) Тошкент вақти билан соат 9.00 дан 18.00 гача қабул қилинади.

Танлов ҳужжатларини олиш учун ваколатли иштирокчилар қуйидаги манзилга ёзма ариза билан мурожаат этишлари ва лойиҳани амалга ошириш гуруҳининг ҳисоб рақамига қайтариб берилмайдиган, уч юз ($300) АҚШ доллари миқдоридаги пул тўловини амалга оширганликларини тасдиқловчи ҳужжатни лойиҳа офисига тақдим қилишлари керак. Ўзбекистон Республикасида фаолият олиб бораётган корхоналар 300 АҚШ доллари миқдоридаги пулнинг «сўм» эквивалентидаги тўловини, тўлов амалга оширилган кундаги Ўзбекистон Марказий банки белгилаган курс бўйича амалга оширади:

Банк реквизитлари:	Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, Марказий амалиёт бўлими.
Банк коди:	00882.
Ҳисоб эгаси:	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ижтимоий комплекси ҳузуридаги 1961-UZB лойиҳасини амалга ошириш гуруҳи.
Ҳисоб рақами:	Ўзбекистон Республикаси миллий валютаси учун №20203000904259648002.
Хорижий валюта (АҚШ доллари) учун	20203840804259648001.

Тўлов юқоридаги ҳисоб рақамларига тўғридан-тўғри пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

Танлов ҳужжатлари почта хизмати орқали юборилади ёки Тошкент шаҳридаги лойиҳа офисидан ваколатли иштирокчининг вакилига бериш орқали амалга оширилади. Юборилган ҳужжатларнинг йўқолиб қолиши ёки кечикиб боришига лойиҳа жавобгар эмас. Тендер иштирокчилари учун 2005 йил 11 февралда семинар ўтказилади.

Таклифлар қуйидаги манзилга 2005 йил 16 март соат 15.00 гача юборилиши шарт. Кечикиб топширилган таклифлар қабул қилинмайди ва очилмаган ҳолатда қайтарилади. Танлов таклифлари 2005 йил 16 март соат 15.05 да қуйида келтирилган манзилда барча иштирокчилар вакиллари иштирокида очилади.

Лойиҳа мазкур танлов бўйича иштирокчилар томонидан таклифларни тайёрлаш ёки уни етказиб бериш мобайнида қилинган харажатларни қоплаш учун ҳеч қандай жавобгарликни ўз зиммасига олмайди.

Танловда қатнашиш истагини билдирган барча иштирокчилар қуйидаги манзилдан танловга тегишли қўшимча маълумотларни олишлари мумкин:

Таълим секторини ривожлантириш лойиҳаси, Тошкент шаҳри, 700027, Ўзбекистон шоҳкўчаси, 80-уй, 307-хона.
Алоқа учун телефон/факс: (99871) 139-88-54.
E-mail: esdp1961@sarkor.uz

INVITATION FOR BIDS

Education Sector Development Project
Contract No. 1961 UZB/ICB003
For the Supply, Delivery and Installation of Furniture.

The Republic of Uzbekistan has received a Loan from the Asian Development Bank (ADB) towards the cost of the Education Sector Development Project, and it intends to apply part of the proceeds of this Loan for payments under the Contract No. 1961 UZB/ICB003.

Project now invites sealed Bids from eligible Bidders for the "Supply, Delivery and Installation of Computers, Language Laboratories, Duplicating Machines, Furniture and Science Equipment" grouped in five indivisible Lots to be delivered to 35 Distance Education Learning Resource Centers within Uzbekistan.

The International Competitive Bidding will be conducted in accordance with ADB`s Single-Stage, Two-Envelope Bidding Procedure and is open to all Bidders from eligible source countries.

Interested eligible Bidders may obtain further information from the Project Implementation Unit, and inspect the Bidding Document at the address given below, from 9:00 to 18:00 hours on 20 January 2005 (Tashkent time).

The Bidding Document may be purchased by interested Bidders on the submission of a written application to the address below and upon payment of a non-refundable fee of three hundred US Dollars ($300). Bidders in Uzbekistan may purchase the bidding documents directly from the Project Office and pay the equivalent amount in Uzbekistan Soums. The amount should be directly deposited to the Purchaser's bank account, quoting "1961 UZB/ICB003":

National Bank for foreign Economic Activity, Central Operation Department Uzbekistan, 101, Amir Timur Street, Tashkent, 700084.

Bank code:	00882
Account Name:	PIU ADB UZB-1961 under the Social Complex of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan
Account Numbers:	20203840804259648001 (for payment in USD) or: 20203000904259648002 (for payment in Uzbek Soums)

The documents will be sent by post or may be picked up by the representative of the Bidder at the Project Office in Tashkent. No liability will be accepted for loss or late delivery.

Bids must be delivered to the address below at or before 15:00 hours on 16 March 2005. Late Bids shall be rejected. Bids will be opened in the presence of the Bidder's representatives who choose to attend at the address below at 15:05 hours on 16 March 2005. On 11 February 2005, the seminar on bid preparation will be provided for bidders.

The Project will not be responsible for any costs or expenses incurred by Bidders in connection with the preparation or delivery of Bids.

The address of the PIU office is as follows:
Education Sector Development Project 80, Uzbekistan street, Room No.307 Tashkent, 700027 The Republic of Uzbekistan.
Phone/fax No. (+99871) - 139 88 54
e-mail: esdp1961@sarkor.uz

Депутатни, сенаторни мажбурий келтиришга, шунингдек унинг уй-жойи, хизмат хонасини, юки, шахсий ва хизмат транспорти воситаларини, ёзишмаларини, у фойдаланаётган алоқа воситаларини, шунингдек унга тегишли ҳужжатларни кўздан кечиришга йўл қўйилмайди.

Депутат, сенатор тегишли палатада овоз бериш чоғида фикр билдирганлиги ёки нуқтаи назарини баён этганлиги учун ҳамда ўз ваколатларини амалга ошириши билан боғлиқ бошқа ҳаракатлари учун жавобгарликка тортилиши мумкин эмас, шу жумладан ваколатлари муддати тугаганидан кейин ҳам жавобгарликка тортилиши мумкин эмас. Агар шундай хатти-ҳаракатлар муносабати билан депутат, сенатор ҳақорат қилишга, туҳмат қилишга ёки қонун ҳужжатларида жавобгарлик назарда тутилган бошқа қонунбузарликларга йўл қўйган бўлса, у дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилинган тақдирда жавобгарликка тортилади.

14-модда. Депутатни ва сенаторни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилиш тартиби

Депутатни, сенаторни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги масала Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг тегишли палатаси томонидан ўн кун ичида ҳал этилади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг депутатни жиноий жавобгарликка тортиш, ушлаб туриш, қамоққа олиш ёки суд тартибида бериладиган маъмурий жазони қўллашга розилик олиш тўғрисидаги тақдимномаси Қонунчилик палатаси томонидан кўриб чиқилади, Қонунчилик палатасининг сессиялари оралиғидаги даврда эса, унинг Кенгаши томонидан кўриб чиқилиб, Қонунчилик палатаси Кенгашининг ушбу масалага доир қарори кейинчалик Қонунчилик палатасининг сессиясида тасдиқланади. Сенаторни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги масала Сенат томонидан унинг мажлисида,

10

лишув комиссияси таркибига сайланган бўлса, шу қўмита, комиссиянинг мажлисларида қатнашиши, овоз беришда Қонунчилик палатасининг, Сенатнинг регламентларида белгиланган тартибда шахсан иштирок этиши шарт.

Қонунчилик палатаси, Сенат, қўмита, комиссия, келишув комиссияси мажлисида иштирок этиш имконияти бўлмаган тақдирда депутат, сенатор бу ҳақда тегишинча Қонунчилик палатасининг Спикерига, Сенат Раисига, қўмита, комиссия раисига, келишув комиссиясининг тегишли палатадан сайланган ҳамраисига олдиндан хабар қилиши шарт.

Депутатнинг, сенаторнинг зиммасида қонунларга мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

9-модда. Депутатнинг сайловчилар билан, сиёсий партия билан олиб борадиган ишлари

Депутат ўз округи сайловчилари билан, уни депутатликка номзод қилиб кўрсатган сиёсий партия билан алоқа боғлаб туради, Қонунчилик палатасида уларнинг манфаатларини ифода этади.

Депутат ўзига сайловчилардан тушган мурожаатларни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда кўриб чиқади, уларни ҳал этиш чора-тадбирларини кўради, фуқароларни қабул қилади.

Депутат вақти-вақти билан, аммо йилига камида бир марта, сайловчиларга ўз фаолияти ҳақида ахборот беради.

Депутатга сайловчилар билан олиб бориладиган ишлар учун Қонунчилик палатасининг Регламентида белгиланадиган тартибда муайян кунлар ажратилади.

Сайловчилар билан учрашувлар ўтказиш учун депутатга зарур шарт-шароит таъминланади. Ижро этувчи ҳокимият органлари унинг илтимосига кўра бино ажратилишини ташкил этадилар, депутатнинг сайловчилар билан учрашувлари ўтказиладиган, депутат томонидан фуқаролар қабул қилинадиган вақт ва жой ҳақида фуқароларга хабар берадилар, қабул

7

Ўзбекистон Республикасининг

ҚОНУНИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг ва Сенати аъзосининг мақоми тўғрисида

Ушбу Қонун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг (бундан буён матнда депутат деб юритилади) ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзосининг (бундан буён матнда сенатор деб юритилади) ҳуқуқларини, мажбуриятларини ҳамда депутатлик, сенаторлик фаолиятининг асосий кафолатларини белгилайди.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Депутат

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига (бундан буён матнда Қонунчилик палатаси деб юритилади) сайланган ва "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган Ўзбекистон Республикаси фуқароси депутат ҳисобланади.

2-модда. Сенатор

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига (бундан буён матнда Сенат деб юритилади) сайланган ва "Ўзбекистон Республикаси Олий Маж-

2

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг

ҚАРОРИ

"Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг ва Сенати аъзосининг мақоми тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг ва Сенати аъзосининг мақоми тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига сайлов ҳамда Сенатини шакллантириш якунларига кўра амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати (Ш.Мирзиёев) ўз қарорларини "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг ва Сенати аъзосининг мақоми тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирсин, вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралари мазкур Қонунга зид бўлган ўз норматив ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг депутати мақомини тартибга солувчи қонун-

15

кириш тартиби қонунда белгиланади.

16-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг меҳнат ҳуқуқлари кафолатлари

Депутатнинг, сенаторнинг тегишли палатада ишлаган вақти умумий иш стажига ва аввалги ихтисоси бўйича иш стажига қўшиб ҳисобланади.

Корхоналар, муассасалар ёки ташкилотларнинг раҳбарлари ўз ваколатларини ишлаб чиқариш ёки хизмат фаолиятидан ажралмаган ҳолда амалга ошираётган сенаторни у ўзининг сенаторлик вазифаларини бажарадиган вақтда, унинг иш жойи (лавозими) сақланган ҳолда, ишдан озод қилишлари шарт. Сенаторлик вазифаларини бажараётган вақтда сенаторнинг ўртача иш ҳақи сақланиб қолади.

Депутатга, сенаторга ҳар йили ўттиз олти иш кунидан иборат ҳақ тўланадиган меҳнат таътили берилади, қонун ҳужжатларида кўпроқ муддатли таътил назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно. Ҳар йилги меҳнат таътили депутатга, қоида тариқасида, Қонунчилик палатасининг сессиялари оралиғидаги даврда берилади.

Қонунчилик палатаси ёки Сенат тарқатиб юборилган тақдирда депутатга ёки Сенатда доимий асосда ишловчи сенаторга ишдан бўшатиш нафақаси тўланади ҳамда ишга жойлашиш даврида қонунда белгиланган тартибда ўртача иш ҳақи сақланиб қолади.

17-модда. Депутатни ва сенаторни ҳарбий йиғинлардан озод қилиш

Депутат, сенатор ўз ваколатлари амал қилаётган муддат мобайнида ҳарбий йиғинлардан озод қилинади.

18-модда. Депутат ва сенатор фаолиятининг ахборот ҳамда моддий-техника таъминоти

Қонунчилик палатаси девони, Сенат девони тегишинча депутатни, сенаторни ҳужжатлар, зарур ахборот ва маълумот материаллари билан таъминлайди, шунингдек депутатлик, сенаторлик фаолияти билан

12

мумкин эмас.

Сенатор қонун ҳужжатларига мувофиқ Сенатда доимий асосда ишлаши мумкин. Сенатда доимий асосда ишловчи сенатор ўз ваколатлари даврида илмий ва педагогик фаолиятдан ташқари ҳақ тўланадиган бошқа турдаги фаолият билан шуғулланиши мумкин эмас.

II. ДЕПУТАТНИНГ, СЕНАТОРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

7-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг ҳуқуқлари

Депутат, сенатор тегишинча Қонунчилик палатасининг, Сенатнинг мажлисида кўриб чиқилаётган барча масалалар бўйича ҳал қилувчи овоз ҳуқуқидан фойдаланади.

Депутат, сенатор:

палатанинг органларига сайлаш ва сайланишга;

палата мажлисида кўриб чиқилиши учун масалалар таклиф этишга;

палата мажлисининг кун тартиби, муҳокама қилинаётган масалаларни кўриб чиқиш тартиби ҳамда бу масалаларнинг моҳияти юзасидан таклифлар киритиш ва мулоҳазалар билдиришга;

қарор лойиҳалари ва уларга тузатишлар киритишга;

палата томонидан тузиладиган органларнинг шахсий таркиби ҳамда сайланадиган, тайинланадиган ёки тасдиқланадиган мансабдор шахсларнинг номзодлари бўйича фикр билдиришга;

мунозараларда иштирок этишга, маърузачи ва раислик қилувчига саволлар беришга;

парламент сўрови билан мурожаат этишга;

ўз таклифларини асослаб бериш учун сўзга чиқишга ва овоз бериш сабаблари юзасидан изоҳ беришга;

5

бедарак йўқолган деб топилган ёхуд вафот этган деб эълон қилинган тақдирда;

у Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини йўқотган тақдирда;

у вафот этган тақдирда;

палата тарқатиб юборилган тақдирда.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг, халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашининг сенатор этиб сайланган депутати ваколатларининг муддатидан илгари тугатилиши унинг сенаторлик ваколатлари тугатилишига олиб келади.

Алоҳида ҳолларда депутатнинг, сенаторнинг ваколатлари тегишинча Қонунчилик палатасининг, Сенатнинг қарорига биноан муддатидан илгари тугатилиши мумкин. Депутат, сенатор деган юксак номга доғ туширувчи хулқ-атвор бундай масалани кўриб чиқиш учун асос бўлиши мумкин.

Депутатнинг, сенаторнинг ваколатларини бошқа шахсга топшириш мумкин эмас.

5-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг гувоҳномаси ҳамда кўкрак нишони

Депутатда, сенаторда Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан бериладиган тегишли гувоҳнома ва кўкрак нишони бўлади. Депутат, сенатор гувоҳнома ва кўкрак нишонидан ўз ваколатлари муддати мобайнида фойдаланади.

Депутатнинг, сенаторнинг гувоҳномаси ва кўкрак нишони тўғрисидаги низом, шунингдек бундай гувоҳнома ва нишон намуналари ҳамда тавсифлари Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан тасдиқланади.

6-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисидаги иши

Депутат Қонунчилик палатасида доимий асосда ишлаши лозим ҳамда ўз ваколатлари даврида илмий ва педагогик фаолиятдан ташқари ҳақ тўланадиган бошқа турдаги фаолият билан шуғулланиши

4

боғлиқ масалалар бўйича мутахассисларнинг маслаҳатларини уюштиради.

Депутатга, сенаторга техник воситалар, алоқа воситалари ва маълумотлар базаларидан фойдаланиш учун шарт-шароит яратилади.

Депутатга, сенаторга депутатлик, сенаторлик фаолияти билан боғлиқ харажатлар учун ҳар ойда энг кам иш ҳақининг беш баравари миқдорида жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи солинмайдиган маблағ тўланади.

19-модда. Депутатга ва сенаторга хизмат хонаси бериш

Депутатга, сенаторга Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тегишли палатасининг биносида идора мебели, зарурий техника воситалари ва девонхона ашёлари билан жиҳозланган алоҳида хизмат хонаси (ёки хизмат хонасида иш жойи) берилади.

20-модда. Депутатнинг ва сенаторнинг транспортда текин юриш ҳуқуқи

Депутат, сенатор Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳаво, темир йўл, автомобиль йўловчилар транспортида (такси ва шаҳар йўловчилар транспорти бундан мустасно) текин юриш ҳуқуқидан фойдаланади.

Депутат, сенатор аэропортлар ва аэровокзаллар, темир йўл вокзаллари ҳамда станцияларининг расмий шахслар ва делегациялар учун мўлжалланган залларидан текин фойдаланиш ҳуқуқига эга.

Депутат, сенатор ўз гувоҳномасини кўрсатганидан кейин темир йўл вокзаллари ва станцияларининг чипта сотадиган кассалари, фуқаро авиацияси агентлиги ёки аэропортлар унга поезднинг ётоқли ёки юмшоқ ўриндиқли вагонидан, самолёт салонидан навбатсиз жой беришлари шарт. Депутат, сенатор палатанинг мажлисига бораётганда унга самолёт чиптаси парвоздан камида икки соат олдин, бошқа ҳолларда эса, камида бир сутка олдин берилади.

Чиптасида ўриндиқнинг тартиб рақами ҳам кўрсатиладиган шаҳарлараро, шунингдек шаҳар атрофи-

13

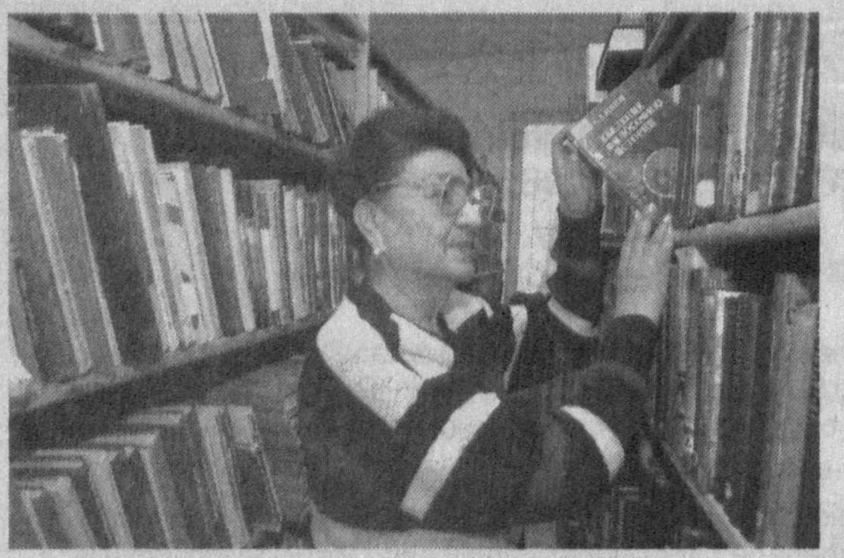

ҲАР ДОИМ БЎЛСИН КИТОБ!

(Давоми. Боши 1-бетда).

Лекин болалар китоблари ва китобхонлигининг ҳозирги айрим муаммолари тўғрисида ўйлар эканмиз, улардан энг жиддийси, болаларда китобга қизиқишни, ихлосни тарбиялашга эътиборнинг сустлигида деб ҳисоблаймиз. Мактаблар, лицейлар ва коллежларнинг кутубхоналари захирасида асосан дарсликлар, ўқув қўлланмаларига кўзингиз тушади. Бироқ болаларимиз дунёқарашини, интеллектуал оламини, маънавиятини қўшимча равишда чархлайдиган бошқа илмий-оммабоп, адабий-бадиий ва информацион адабиётлар ниҳоятда кам.

Яна бир муаммо — бевосита оилаларимизда китобга муносабатнинг кўнгилдагидай эмаслигидир. Биз юқорида ўзбек тилида «Болалар энциклопедияси» чиқарилганлиги тўғрисида қувониб гапирдик. Аммо унинг 9 минг сўмдан зиёдроқ нархда эканлиги кўп ота-оналарни ўйлатиб қўяди. «Бунча пулга болаларга кийим, озиқ-овқат, оёғига пойабзал олиб берсак, яхши эмасми?» — деб ўйлайдиган ота-оналар ҳам озмунча эмас. Бизнинг заифлигимиз — ана шунда. Яъни бу заифлик — маънавий дунёқарашдан кўра маиший дунёқарашнинг устунлигида. Биз, катталар, китобга муносабатни ўзгартиришни ўзимиздан бошлайлик. Ҳалиги энциклопедияни болаларингизга олиб келиб ҳадя этингчи, уларнинг хурсандчилиги сиз уларга олиб берган кийим ва таомлардан зиёд бўлса зиёдки, асло кам бўлмаслигига ўзингиз ишонч ҳосил қиласиз. Ҳа, болаларда китобга муҳаббатни, энг аввало, оилада уйғотиш лозим.

Яна бир масала — болалар учун китоблар ноширлиги билан боғлиқ. Гап шундаки, бизда болалар учун китоблар дейилганида, асосан, эртаклар, адабий-бадиий асарлар нашригина тушунилади. Ҳолбуки, болаларимиз турли-туман китобларга қизиқадилар. Масалан, нега улар шахмат адабиётларига эга бўлмаслиги керак? Ёки хорижий тилларда нашр этилаётган илм-фан, техника, санъат, археология, тарих, меъморчилик, сиёсат, иқтисодиёт ва бошқа соҳалар бўйича болаларга атаб содда, қизиқарли тилда ёзилган илмий-оммабоп китоблардан нега бизнинг болаларимиз бенасиб? Нима олимларимиз болалар учун машҳур алломалар ҳаёти ва илмий йўналишлари тўғрисида, тарихдаги оламшумул илмий кашфиётлар, ихтиролар, ғоялар, назариялар тарихи ҳақида қизиқарли, тушунарли китоблар ёзишга кучлари етмайдими? Биз болаларимизни ҳар томонлама малакали тарбиялаб ўстирадиган турли йўналишдаги қизиқарли китобларни нашр этишимиз зарур.

Болалар учун китоб ярата олиш малакаси, профессионаллик — яна бир долзарб масала бўлиб қоляпти. Бундай малаканинг етишмаслиги ҳатто дарсликларда ҳам сезилади. Менинг қўлимга 6-7-синфлар учун Францияда нашр этилган дарслик тушиб қолди. Гўзал, болаларбоп безалган муқова, ички саҳифалардаги матнлар эса қисқа, лўнда. Аммо кўпроқ тарихий мавзуларни очувчи расмлар, хариталар. Бир сўз билан айтилганда, бу китоб болаларбоп тилда ёза оладиган тарихчи-педагог олимлар ва рассомларнинг астойдил ҳамкорлигида туғилган нодир бир асар! Энди ўзимизнинг 6- ва 7-синфлар учун яратилган тарих дарсликларини варақладим. Улар ўта илмий ва зерикарли академик услублардаги китоблар... Бунинг устига, расмлар кам ва борлари ҳам анча юпун мазмунли. Китоб полиграфик жиҳатдан рангсиз, туссиз...

Дарсликлар ҳам майлига. Болалар учун чиқарилаётган бадиий асарлар, эртак китобларнинг безалишида ҳам кучли ва қизиқарли фантазиялар етишмайди. Болалар учун турли йўналишларда илмий-оммабоп китоблар ёза оладиган мутахассис муаллифларни топиш, уларни рағбатлантириш ҳамда уларга шарт-шароитлар яратиш ўйлаб кўрса арзийдиган муҳим ташкилий-ижодий вазифадир. Шунингдек, болалар китоблари устида моҳирона ишлай оладиган рассомларни ҳам тарбиялаш ўта долзарб масалалардан бири бўлиб қолмоқда. Бизда Искандар Икромов, Тельман Муҳаммедов сингари донгдор рассомлар болалар китобларини моҳирона безашган. Ҳозир уларнинг издошларига эҳтиёж катта.

Болаларда китобга қизиқиш сустлашиб боряпти, деган гапларни эшитиб турамиз. Бу нотўғри қараш. Болалар дунёда ҳамма нарсага қизиқувчан халқ. Жумладан, улар китобларни ҳам севади. Фақат биз, катталар болалардаги бундай қизиқишларни рағбатлантиришимиз, ўстириб-ривожлантириб боришимиз зарур. Кўп нарса бизга боғлиқ. Биз китобни эъзозласак, болаларимиз ҳам китобларга меҳр қўяди.

Болалар ўзларининг машҳур бир қўшиғида: «Ҳар доим бўлсин Қуёш, ҳар доим бўлсин Онам, ҳар доим бўлайин Мен!» деб куйлашади. Агар биз тарбияни тўғри йўлга қўйсак, улар: «Ҳар доим бўлсин китоб!» деб ҳам баралла куйлай бошлайдилар. Бу эса қандай яхши!

Михли САФАРОВ.

Спорт

Москвадаги ғалаба

23-24 январь кунлари Москва шаҳрида таэквондонинг ИТФ йўналиши бўйича ёшлар ўртасида ўтказилган халқаро турнирда ҳамюртларимиз муваффақиятли иштирок этишди.

Ўндан ортиқ давлатлар спортчилари қатнашган мазкур мусобақада ангренлик Шоҳруҳ Ўрмонов ва қашқадарёлик Низомиддин Шодиевлар ўз вазн тоифаларида олтин медалларга сазовор бўлдилар ва махсус кубок билан тақдирландилар. Шунингдек, халқаро турнирда ҳакамлик қилган вакилимиз Қаҳрамон Сатторов мусобақанинг энг яхши ҳаками, деб эътироф этилди.

Сўнгги соатда

Бош мураббий ўзгарди

Кеча "Шодлик палас" меҳмонхонасида ўтказилган матбуот анжуманида Ўзбекистон футбол федерацияси вакили расмий баёнот берди. У келаси йили Германияда ўтказилаётган жаҳон чемпионати иккинчи босқич саралаш учрашувлари бошланишига икки ҳафта қолганда, миллий терма жамоамизга янги бош мураббий этиб, германиялик мутахассис Хайнц Юрген Гёде тайинланганлигини маълум қилди. Х. Гёде учун ўзбек футболи бегона эмас. У бундан аввал ёшлар терма жамоамизда ҳам муваффақиятли фаолият кўрсатган. Сўнгги пайтларда у бош мураббий Равшан Ҳайдаровга маслаҳатчи бўлиб ишлаётган эди. Равшан Ҳайдаров бундан буён терма жамоамизда катта мураббийлик қилиш билан бирга, олимпия терма жамоамизни ҳам бошқаради.

Терма жамоамиз ўқув-тайёргарлик машғулотларини Қибрай туманидаги базасида давом эттиради. Легионерларимиз ўқув-йиғин машғулотларига 1 февраль куни қўшилишади. Максим Шацких, Миржалол Қосимов, Владимир Маминов, Олег Пашинин, Илёс Зейтуллаев ва бошқа тажрибали ўйинчиларимизнинг барчаси 9 февраль куни Саудия Арабистони терма жамоаси билан бўладиган учрашувда иштирок этиши кутилаяпти.

Зиёдулла ЖОНИБЕКОВ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси маъмурияти «Ўзбекистон» нашриёт матбаа ижодий уйи директорининг биринчи ўринбосари Зоир Исожоновга онаси

ТОЖИХОН аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзбекенгилсаноат» давлат акциядорлик компанияси жамоаси компания масъул ходими

Фарҳод СОЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси раҳбарияти ва шахсий таркиби котибият бошлиғи ўринбосари Н. Ачиловага отаси

Гияс АЧИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси «Тошкент халқаро радиоси» бошқармаси жамоаси «Ватандош» муҳарририяти катта муҳаррири Фотима Ғозиевага онаси

ТАМАРА аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳар Аллия бошқармаси жамоаси бошқарма катта маслаҳатчиси Пирмамат Боймуродовга падари бузруквори

НУРМУҲАММАД отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент кимё-технология институти жамоаси профессор С. Х. Абдураззоқовага турмуш ўртоғи

Ўлмас АБДУРАЗЗОҚОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), П. Дюгай, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко (масъул котиб — «Народное слово»), М. Миралимов, С. Муҳиддинов, Ш. Ризаев, А. Саидов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), М. Сафаров, И. Ўтбосаров, А. Ҳайдаров, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55;
Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 063. 30475 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшед Тоғаев ва Баҳодир Файзиев томонидан саҳифаланди.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[Т]-Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — Б. Эгамқулов.
Навбатчи — С. Анвар.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.40 Топширилди — 21. 50 1 2 3 4 5